

1618/02.02.01/2025

Talouspalvelut

19.05.2025

Lausunto tarkastuslautakunnalle

Tarkastuslautakunnan selvitys- ja lausuntopyyntö vuoden 2024 tilintarkastuskertomuksen muistutukseen.

Hyvinvointialuelain mukaan vuosien 2023–2024 ja vuodelta 2025 mahdollisesti kertyvä alijäämä tulisi olla katettuna vuoden 2026 tilinpäätöksessä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tilintarkastaja on antanut muistutuksen hyvinvointialueen hallitukselle ja hyvinvointialueen johtajalle siitä, että tilikauden 2025 talousarvio ja tilikauden 2026 taloussuunnitelma eivät ole hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti tasapainossa, kun otetaan huomioon tilikausien 2023 ja 2024 kertynyt alijäämä. Muistutuksesta huolimatta tilintarkastaja esittää vastuuvapauden myöntämistä aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle, koska kertyneen alijäämän kattamisaikaa on jäljellä.

Kuten tilintarkastuskertomuksessa todetaan, on hyvinvointialueen hallitus esittänyt vuoden 2024 toimintakertomuksessa tämän lausunnon liitteenä olevan selvityksen jo tehdyistä ja suunnitelluista talouden sopeutustoimista.

Etelä-Karjalan ja Satakunnan hyvinvointialueet ovat osoittaneet oikeuskanslerille 19.12.2024 päivätyn hyvinvointialueen talousnormiston ja järjestämisvastuuta määrittävän lainsäädännön välistä ristiriitaa koskevan kantelun. Oikeuskansleri on 23.04.2025 laajasti käsitellyt talousnormiston ja järjestämisvastuun välistä ristiriitaa eli sitä, että hyvinvointialueiden rahat eivät riitä lakisääteisen palvelutuotannon ylläpitämiseen ja että kertyneiden alijäämien kattaminen vuoden 2026 tilinpäätökseen mennessä on mahdotonta. Pohjois-Savon hyvinvointialueella on sama tilanne kuin edellä mainituilla hyvinvointialueilla.

Johtopäätöksenä oikeuskansleri toteaa, että perustuslakiin ja lakiin perustuvia palveluita ei voida jättää lainvastaisella tavalla hoitamatta hyvinvointialueella alijäämän kattamisvelvoitteen toteuttamiseksi. Saman toteavat myös valtiovarainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö oikeuskanslerille antamissaan lausunnoissa perusoikeusmyönteiseen laintulkintaan viitaten.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallitus on toiminut oikeuskanslerin linjaamalla tavalla, kun se on esittänyt aluevaltuustolle 16.12.2024 hyväksyttäväksi sellaisen taloussuunnitelman, jossa alijäämät eivät tule katetuksi 2026 tilinpäätökseen mennessä palvelutuotannon turvaamiseksi, mutta alijäämien kattamisen tavoite on vuoden 2029 tilinpäätöksessä.